TEXTOVÁ CVIČENÍ

Je přestávka před Jandovou hodinou. Většina osazenstva třídy je na chodbě, jen několik žáků posedává v lavicích. Tu vejdou do třídy Tuček a Šlajs a zamíří rovnou k Hujerově lavici.

„Hujere“, řekne Tuček, „minutu před zvoněním máš upozornit Jandu, že má jít do hodiny.“

„Nejdou mu hodinky, nebo co,“ vysvětlí Šlajs.

„A proč já?“ diví se Hujer.

„Janda říkal, že jsi nejspolehlivější ze třídy,“ odpoví bez váhání Tuček.

„To jistě,“ usměje se potěšeně Hujer a pohlédne na hodinky. „Ale to už abych pomalu… abych nezmeškal. Dvě minuty, třicet vteřin…“

„No jo. To máš co dělat. Už radši běž,“ řekne Šlajs.

Učitel Janda sedí se Zíkovou ve sborovně. Když se ozve zaklepání, zvedne Janda oči od hromady sešitů a přiměje svůj tichý hlas k výkřiku: „Dále!“ Otevřou se dveře a na prahu se uctivě uklání Hujer s ukazováčkem na svých náramkových hodinkách:

„Soudruhu profesore, za minutu bude zvonit…“

Janda na devótního žáka mlčky hledí.

„No a co?“

„Že už začne hodina.“

„Ano?“ řekne Janda s pohlédne na Zíkovou.

„Ano, už je čas. Musíme jít.“ usmívá se Hujer.

Janda, kterého hned tak něco nerozčílí, chvilku Hujera pozoruje. Pak se nadechne: „Poslyšte, Hujere, já rozhodně nemohu říci, že by vám chyběla snaživost, ale teď se mi zdá, že to hraničí, promiňte mi ten výraz, skoro až s drzostí.“

Hujer se nechápavě podívá na své hodinky: „Že by mi šly napřed? Ráno jsem si je řídil podle rozhlasu…“

L. Smoljak, Z. Svěrák: Filmové komedie I. – Marečku, podejte mi pero.

1 Co vyjadřuje výraz *tu* v prvním odstavci?

2 U verb v následujících spojeních určete zda jsou perfektivní, nebo imperfektivní.

(1) zamíří rovnou k Hujerově lavici

(2) že má jít do hodiny

(3) diví se Hujer

(4) zvedne Janda oči

(5) ráno jsem si je řídil podle rozhlasu

3 Určete, zda jsou následující tvrzení v souladu s textem, či nikoli.

(1) Učitel Janda pověřil žáky své třídy, že ho mají upozornit na blížící se začátek vyučování.
ANO/NE

(2) Učitel požádal o upozornění na začátek výuky, protože má rozbité hodinky.
ANO/NE

(3) Žák Hujer je zdvořilý, aktivní a mimořádně snaživý.
ANO/NE

(4) Učitel je zaražený a nechápe Hujerovo chování.
ANO/NE

(5) Hujer ujišťuje sebe i učitele, že mu jdou hodinky správně.
ANO/NE

(6) Tuček a Šlajs si z Hujera udělali legraci.
ANO/NE

4 Spojte věty v souvětí a určete typ vedlejší věty.

(1) Hujer šel upozornit učitela na začátek hodiny. Učitel ale o nic takového nestál.

(2) Minutu před zvoněním máš upozornit Jandu, že má jít do hodiny. Nejdou mu hodinky.

GRAMATIKA A PRAVOPIS

1 Vedlejší věty nahraďte větnými členy.

(1) Přijela do Olomouce, aby studovala češtinu.

(2) Pokud se zúčastní, mohl by vyhrát.

(3) Babička se ráda prochází, když prší.

(4) Kdybych měla štěstí, ten vlak bych stihla.

(5) Nekoupil chleba, i když jsem mu to několikrát připomínala.

(6) Když se mění počasí, dědečka bolí kolena.

(7) Poradila mi, abych koupila dárek na tu oslavu.

(8) Pokud všichni souhlasíte, můžeme začít hrát.

(9) Zkoušku nesložil, třebaže se snažil.

(10) Objednávku nevyřídili včas, i když jim záleží na dodržení termínů.

(11) Odešel z domu, aby vyvenčil psa, a od té doby je pohřešovaný.

(12) Rozhodl se, že bude astronautem, když sledoval přistání člověka na Měsíci.

2 Tvořte věty s perfektivními nebo imperfektivními verby.

-dělat / -dělávat

do- _____

při- _____

pro- _____

vy- _____

vz- _____

-platit / -plácet

do- _____

před- _____

s- _____

u- _____

pod- _____

-nést / -nosit

při- _____

od- _____

do- _____

vy- _____

roz- _____

-vést / -vádět

před- _____

pře- _____

vy- _____

s- _____

u- _____

3 Vysvětlete následující výrazy.

(1) odebírat noviny

(2) přibrat na váze

(3) zabrat kalhoty

(4) rozebrat situaci

(5) přijít vhod

(6) vyjít vstříc

(7) sejít z mysli

(8) ujít pozornosti

(9) dojít na něco/někoho

(10) přijít v úvahu

(11) zapovídat se s někým

(12) odstoupit ze soutěže

(13) nastoupit do práce

(14) přihlédnout k okolnostem

(15) odvolat z funkce

4 Spojte následující věty tak, aby vznikla souvětí s vedlejšími větami příčinnými a přípustkovými.

(1) Šli na výlet. Byli by si ale raději povídali doma v teple.

(2) Nešel do práce. Byl nemocný a ležel v posteli.

(3) Jeli do Ameriky. Vždycky chtěli cestovat a poznávat cizí země.

(4) Neměli vůbec žádné peníze. Stejně si ale kupovali alkohol a cigarety.

(5) Květiny v bytě uschly. Nikdo se o ně dlouhou dobu vůbec nestaral.

(6) Květiny na balkóně nikdo nezaléval. Stejně ale krásně kvetly.

(7) Přinesli mu kávu a moučník. Předtím si ale objednal limonádu a zmrzlinu.

(8) Myslel si, že přijela z Rakouska. Špatně jí rozuměl.

(9) Odvolali ředitele. Firma dlouhodobě prodělávala.

(10) Šel studovat filologii. Jeho rodiče si ale přáli, aby byl lékařem.

5 Rozdělte následující konjunkce na příčinné a přípustkové. Použijte je v souvětí, která vymyslíte.

protože, ačkoli, totiž, neboť, třebaže, jelikož, přestože, poněvadž, i když, ačkoliv

6 Doplňte následující věty imperfektivními a perfektivními verby (v minulém čase) tak, aby byla zachována dějová kauzalita. Někdy jde použít více variant, vysvětlete jednotlivé rozdíly.

Vzor: Když jsme vařili večeři, přišli k nám hosté.
Když jsme uvařili večeři, přišli k nám hosté.

(1) Právě jsem něco _____ (hledat/vyhledat) na internetu, když vtom můj počítač náhle _____ (přestat/přestávat) fungovat.

(2) Celý rok jsme _____ (psát/dopsat) novou knihu a nakonec jsme ji _____ (vydat/vydávat).

(3) Když jsme _____ (jít/přijít) domů z univerzity, _____ (potkat/potkávat) jsme naši kamarádku.

(4) Minulý rok sestra obvykle _____ (trávit/strávit) každý večer na Facebooku, ale přesto mi ani jednou _____ (napsat/psát) na chatu.

(5) Přestože jsem _____ (fotit/vyfotit) spoustu fotek, na Instagram už jsem celý měsíc žádnou _____ (nahrát/nahrávat).

(6) V létě obvykle _____ (slavit/oslavit) narozeniny společně, ale letos jsme je _____ (slavit/oslavit) odděleně.

(7) Ještě před pár lety lidé _____ (poslat/posílat) hlavně SMS, dnes už _____ (použít/používat) především bezplatné chatovací aplikace.

(8) _____ (učit/naučit) jsem se poctivě celý večer, proto jsem nakonec problematiku slovesného vidu v češtině _____ (chápat/pochopit)

7 Na sociálních sítích lidé často v komunikaci používají různé zkratky. Vysvětlete, co znamenají následující výrazy.

jj, nz, z5, mmnt, tvl, dd, jxvd, mtr, nn, ptž, sry

8 Doplňte *i, í / y, ý*.

(1) Rozm__slel jste si to? (2) Je zv__klá vstávat brz__čko. (3) Pozor, ať ten cukr nerozs__peš! (4) Celý večer z__val nudou. (5) P__cha předchází pád. (6) S__pal a kašlal, tak moc byl nachlazený. (7) Českomoravská v__sočina je krásný kraj. (8) Na hrubý p__tel hrubá záplata. (9) V__la seděla na louce a v__la věnec. (10) Hlas__tě si p__skal a v__skal.

FONETICKÁ CVIČENÍ

1 Poslouchejte a opakujte – H. A 5.2

běhu, hodnoty, ihned, mnohdy, někoho, ohromný, pohled, pomáhá, rozhovor, spolehnout, šveholili

2 Poslouchejte a opakujte – CH. A 5.3

abychom, dochucení, chápal, charakter, chcete, nechtít, nich, pochlubí, rtech, schopní, zrychlují

3 Poslouchejte a opakujte. A 5.4

(1) **S/Z/C a Š/Ž/Č**

S/Z: místa, osoby, sítě, soukromí, své, usnadňují, lze, názor, nazvat, pozitiva, zabodnout, zrychlují

Š/Ž: další, největších, nešvar, ovšem, šikana, vaše, lyžovat, možná, můžete, používá, žádný, život

C/Č: autentický, celá, funkce, koncích, pracovní, vůbec, častěji, čem, čtení, člověk, opačný, proč

(2) **Kombinace S/Z/C/Š/Ž/Č**

cestující, časem, čerstvé, slyšel, sociální, šanci, zážitky, zásadní, zbytečnost, zcela, zesměšnit, značně

Jazykolam: Šel pštros s pštrosicí a šesti pštrosáčaty.

4 Poslouchejte a doplňte chybějící hlásku. A 5.5

(1) **Doplňte H nebo CH.**

vše__ny, __luboké, při__ystal, dů__od, roz__odl, __ranice, __lavní, nesti__l, před__ází, __ata, stě__ovat, __odit

(2) **Doplňte S, Z, C, Š, Ž nebo Č.**

_obě, po_átek, přiná_í, _chovává, _abodne, _trkal, pou_ít, _vaný, ú_měv, mluv_í, po_itu, dochu_ení _love_a, pří_e_tí, _a_e, vý_namněj_í, _alo_eno, _vět_uje, _by_tří, _kute_ný, _vítí_í, _a_těj_í, _i_e

ZOPAKUJTE SI

1 Dokončete následující věty.

(1) Kdybych rok nesměl/-a používat mobil a počítač, _____.

(2) Kdybych musel/-a opustit svou zemi, _____.

(3) Jestliže bych zjistil/-a, že mi někdo ukradl doklady, _____.

(4) Kdybych našel/-a peněženku s velkou částkou peněz, _____.

(5) Pokud bych si mohl/-a vybrat, kde a komu se narodím, _____.

(6) Kdybych věděl/-a, že mi zbývá poslední měsíc života, _____.

2 Převeďte věty do pasiva. Respektujte přitom čas v aktivní větě.

(1) Knihu vytiskli v zahraničí.
_____

(2) Školné musí studenti uhradit nejpozději do konce srpna.
_____

(3) Teroristé ho zabili při jednom z prvních útoků.
_____

(4) Obě děti vychovávají jejich prarodiče.
_____

(5) Kolegové ho považovali za mimořádného odborníka. _____

(6) Svatební kytici jí svázali z lučních květin.
_____

(7) Nejúspěšnější studenty přijme a odmění děkan fakulty.
_____

(8) Film natáčeli na různých místech Evropy.

_____

(9) Organizátoři konference potvrdili účast všech předem ohlášených řečníků.

_____

(10) Pacienta připravuje na operaci vždy tým asistentů a sester.

_____

(11) Silnice spravují vždy v noci.

_____

(12) Na každém kroku ho doprovázel věrný pes.

_____

3 Rozhodněte, které věty nelze převést do pasiva. Ty, u kterých je to možné, převeďte.

(1) Vzhled budov navrátili do původního stavu.

_____

(2) Celý život se věnovala studiu botaniky.

_____

(3) Jídlo kuchaři vaří v centrální kuchyni, ale vydávají ho v různých jídelnách.

_____

(4) Trasu závodu na poslední chvíli změnili.

_____

(5) Filmy studenti většinou stahovali z internetu.

_____

(6) Tento film patří k divácky nejoblíbenějším.

_____

(7) Prkna truhlář sbil velkými hřebíky.

_____

(8) Všichni ho pro jeho názory nenáviděli.

_____

(9) Je apatický a ničeho si nevšímá.

_____

(10) Lékař mu zakázal kouřit a pít alkohol.

_____

(11) Ten modrý svetr ti sluší.

_____

(12) Platbu jsme úspěšně zaregistrovali.

_____

4 Převeďte do pasiva následující text. Dbejte přitom na pravidla českého slovosledu.

Květnou zahradu nechal vybudovat v druhé polovině 17. století olomoucký biskup Karel z Lichtensteinu-Castelkorna. Na počátku práce řídil italský architekt Filiberto Luchese (1607–1666), po jehož smrti se úkolu zhostil jeho mladší kolega a spolupracovník Giovanni Pietro Tencalla (1629–1702).

Biskupovy plány ovlivnily dobové evropské trendy, které známe jako model odloučených zahrad. Takové často zakládali architekti poblíž starších sídel ve Francii a majitelé šlechtických sídel si je oblíbili také v Itálii, Německu a Holandsku.

Centrální partii Květné zahrady architekti navrhli na půdorysu protáhlého obdélníku. Hlavní osu zahrady po obou stranách doplnili množstvím ozdobných architektonických prvků, jako jsou okrasné parky, kašny, labyrinty a vodní plochy.

www.zamek-kromeriz.cz (upraveno, zkráceno)

5 Je-li v následujících větách chyba ve slovosledu, opravte ji.

(1) Zítra ráno musím se představit novému vedoucímu.

(2) Včera bylo moc pěkné počasí, ale jsme zůstali doma, protože jsme čekali návštěvu.

(3) Tu zprávu bych jim určitě neříkal.

(4) Objednali to jsme mu k narozeninám.

(5) Kdyby sis to s ním chtěl vyměnit, musel bys předem to ohlásit a on musel by souhlasit.

(6) Však jsem už ti to tu jednou ukazovala.

(7) Ačkoli jsme to všecko dělali jen kvůli nim, vůbec neocenili to.

(8) Ptala jsem se mockrát ho na to, ale nikdy se mu nechtělo se tím zabývat.

(9) Všichni jeho příbuzní byli pozváni, aby se mohl s nimi přivítat.

(10) Tak já ti se tu s tím dělám, a ty mi neumíš ani říct, že už zítra odjíždíš.

6 Změňte v následujících větách slovosled a přečtěte je s takovou intonací, aby bylo zřejmé, na kterou informaci kladete důraz.

(1) Ten výlet jsem objednala včera pro Pavla.

(2) Kolega Novák se posledního kurzu v loňském roce nezúčastnil.

(3) Hotelovým hostům nabízíme dopravu na letiště během celého dne.

(4) Stromy v jejich zahradě byly mimořádně poškozeny tou silnou bouří.

(5) Stravenky vydáváme v kanceláři školy v úředních hodinách.

(6) Přijeďte k nám i s dětmi příští léto na dovolenou.

(7) Počasí bude zítra v severní části republiky poměrně chladné a deštivé.

(8) Zařízení domu vybrali rychle podle katalogu.

(9) Příští měsíc má přijet na stáž kolega z Německa.

(10) Závody ve střelbě vyhrálo v minulém roce družstvo ze Španělska.